

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku
k nálezu sp. zn. PL. ÚS 19/2018**

1. V zmysle § 67 zákona o ústavnom súde pripájam toto odlišné stanovisko k výroku a odôvodneniu nálezu pléna ústavného súdu č. k. PL. ÚS 19/2018-59 z 24. apríla 2024.
2. Ústavný súd v konaní rozhodoval o návrhu všeobecného súdu na vyslovenie nesúlady zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia“) s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a s čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).
3. Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov bol tzv. súdnym návrhom. Vychádzal z konania pred všeobecným súdom, v ktorom sa stalo sporným stanovenie bolestného za viacnásobné poškodenie dolnej končatiny žalobcu (poškodeného), ku ktorému došlo pri autonehode. Konkrétnym problémom v konaní bolo, že napadnutá právna úprava limituje priznanie náhrady škody poškodenému za plný rozsah spôsobených mu zranení.
4. Z uvedeného dôvodu bolo podstatou návrhu vykreslenie § 9 ods. 7 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia ako bariéry, ktorou sa obchádza zmysel princípu náhrady plného rozsahu škody v civilnom práve.
5. Návrhom bolo poukázané na to, že princíp náhrady plného rozsahu škody predstavuje v civilnom práve jeden z rozmerov princípu právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy, na základe ktorého adresáti práva dôvodne očakávajú takú kvalitu právnej úpravy, ktorá tento princíp presadí.
6. Zároveň bolo poukázané na vnútornú protirečivosť napadnutej právnej úpravy. Protirečivosť bola v zmysle návrhu daná tým, že zákonodarca všeobecnou úpravou náhrady škody v Občianskom zákonníku deklaruje princíp náhrady plného rozsahu škody na zdraví. Súčasne, právnu úpravou konkretizujúcou výšku peňažnej náhrady za bolesť (teda napadnutým § 9 ods. 7 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia), limituje poskytnutie peňažnej náhrady tak, že každú ujmu prevyšujúcu určité bodové ohodnotenie z rozsahu nároku na náhradu škody vylučuje. Tento rozpor mal v prípade poškodeného za následok neproporcionálne krátenie peňažnej náhrady.
7. Okrem dosiaľ uvedeného navrhovateľ argumentoval v prospech vyhovenia návrhu aj obsahom základného práva na ochranu zdravia (čl. 40 ústavy), čo sa mu napokon stalo osudným.
8. Na základe argumentácie čl. 40 ústavy ústavný súd skonštatoval, že navrhovateľ nesprávne označil základný referenčný rámec práv, ktorých porušenie namieta, pretože napadnutá

právna úprava nespadá do rozsahu krytia základného práva na ochranu zdravia. Povedané inak, navrhovateľ sa „netrafil“ do správneho základného práva. Keďže čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy predstavujú iba všeobecnú úpravu, ktorú treba vysvetľovať výlučne v previazaní na „netrafené“ základné právo (sama osebe nie je na konanie postačujúca), a keďže ústavný súd je viazaný petitom návrhu na začatie konania (aj v prípade, keby odôvodnenie rozhodnutia „akceptoval“), o návrhu nebolo možné rozhodnúť inak, než mu nevyhovieť.

9. S uvedeným názorom väčšiny sa nestotožňujem. Týmto odlišným stanoviskom mienim argumentovať (I.) v prospech presvedčenia, že návrh všeobecného súdu bol z hľadiska vymedzenia referenčného rámca pre rozhodnutie ústavného súdu až nadmieru postačujúci, a (II.) rád by som verejnosti ozrejmil dôvody, s ktorými som pri prejednávaní veci v pléne neuspel.

I. K (ne)dostatkom návrhu

10. Na rozdiel od väčšiny pléna v argumentácii všeobecného súdu rozlišujem dve línie.

11. Prvou líniou je argumentácia k protirečivosti (rozpornosti) napadnutej právnej úpravy. Tu všeobecný súd identifikuje nesúlad napadnutej právnej normy s jedným zo všeobecných princípov, ktoré spadajú do rozsahu čl. 1 ods. 1 ústavy, t. j. s princípom právnej istoty. Navrhovateľ tvrdí, že princíp právnej istoty má z pohľadu čl. 1 ods. 1 ústavy fungovať ako záruka, ktorá bude oproti napadnutému § 9 ods. 7 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia garantovať presadenie civilnoprávneho princípu náhrady plného rozsahu spôsobenej škody. Zároveň tvrdí, že kritickým momentom z pohľadu protirečivosti napadnutej právnej úpravy je limitácia plnosti uplatnenia tohto princípu.

12. Druhou líniou je tvrdenie, že limitácia rozsahu náhrady spôsobenej škody vyúsťuje do krátenia bolestného (t. j. krátenia peňažnej náhrady za bolesť) a toto krátenie je z pohľadu obsahu čl. 40 (teda z pohľadu „netrafeného“ základného práva) neprípustné. To znamená, že navrhovateľ na tomto mieste odôvodňuje neproporcionalitu napadnutej právnej úpravy obsahom „netrafeného“ základného práva.

13. Viem sa stotožniť s väčšinovým názorom pléna do tej miery, že základné právo na ochranu zdravia sa na vec nemusí vzťahovať. Väčšinovému názoru však vytyčkam rezignáciu na posúdenie návrhu vo vzťahu k čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy, pretože návrh podľa môjho presvedčenia obsahuje náležité odôvodnenie nesúladu napadnutej právnej úpravy s týmito článkami ústavy. Uvediem prečo.

14. Podľa judikatúry ústavného súdu z čl. 1 ods. 1 ústavy vyplýva povinnosť zákonodarcu pri výkone svojich právomocí rešpektovať princípy materiálneho právneho štátu, okrem iného princíp právnej istoty, spravodlivosti, proporcionality či primeranosti. Koncepcia materiálneho právneho štátu zahŕňa požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právnej normy, ktorá má zaistiť primeranosť použitého právneho prostriedku implementovaného vo zvolenej legislatívnej regulácii, vo vzťahu k legitímnemu cieľu sledovanému zákonodarcom (zákonodarcom deklarovanému účelu právnej regulácie) a súlad zvoleného legislatívneho opatrenia s ústavnými princípmi a demokratickými hodnotami vytvárajúcimi

koncept materiálneho právneho štátu (PL. ÚS 106/2011, obdobne aj napr. PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 1/2017).

15. Z uvedenej judikatúry odvodzujem, že ústavný súd týmto spôsobom definuje autonómny obsah čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý kladie vo vzťahu k zákonodarcovi isté (pre priblíženie čitateľovi a lepšie pochopenie ich môžem nazvať ako „všeobecné“, „rámcové“ alebo „základné“) nároky na kvalitu právnych noriem, ktoré vyplývajú z toho, že Slovenská republika sa hlási k hodnotám demokratického právneho štátu. Nemožno si nevšimnúť, že medzi tieto nároky patrí práve princíp právnej istoty a proporcionalita berúca ohľad na (legitímny) účel právnej úpravy.

16. Ústavný súd k nárokom na kvalitu právnych predpisov z pohľadu čl. 1 ústavy už v počiatkoch svojej existencie konštatoval, že s uplatňovaním princípu právnej istoty sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem (požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy; PL. ÚS 15/98).

17. Práve dosiaľ spomínaný autonómny obsah čl. 1 ods. 1 ústavy bol v pôvabnej jednoduchosti navrhovateľovho odôvodnenia veľmi presne „trafený“. Navrhovateľ tvrdí nekvalitu napadnutej právnej normy z pohľadu požiadavky na jej bezrozpornosť (tzn. v konečnom dôsledku zrozumiteľnosť), pri nedodržaní ktorej môže byť o právnej istote reč len sotva.

18. Konceptia materiálneho právneho štátu obsahuje požiadavku na (vnútornú) neprotirečivosť právnych noriem. Právo, či už ako celok alebo všeobecne záväzný právny predpis, musia byť vnútorne zladené, ich jednotlivé časti (napr. právne normy, ustanovenia) nemôžu samy seba vyvracať v dôsledku vzájomných rozporov medzi nimi (PL. ÚS 30/95).

19. Navrhovateľ svojím návrhom jednoznačne tvrdí, že napadnutá norma je obsahovo vnútorne protirečivá a hodnotovo nesystematická (a zároveň presne pomenúva princípy, ktoré sú za túto kolíziu zodpovedné).

20. Nárok na vnútornú bezrozpornosť a systematickú previazanosť je základným nárokom na kvalitu právneho predpisu (porovnaj § 4 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Aj z uvedeného dôvodu má jasné postavenie v zábere čl. 1 ods. 1 ústavy.

21. Rád by som na tomto mieste dvakrát podčiarkol, že pokiaľ diskutujeme o koherentnosti právnych noriem, ide o materiálne nároky na kvalitu právneho systému, čo je charakteristickým znakom právneho štátu.

22. Chcem tým povedať, že pokiaľ bol navrhovateľom namietaný vnútorný rozpor právnej normy, je úplne jedno, ktoré základné právo bolo alebo nebolo v hre a či bolo „trafené“. Problémom prejednávanej veci je, že na základe napadnutej právnej normy všeobecný súd nevie súdiť (pretože vydáva rozsudky, ktoré výrokmi úplne opomínajú časť zákonných nárokov poškodených; pozri argumentáciu v časti II disentu), a to je problém systémového

zlyhania na úrovni, ako ho ústavný súd sám nazýva, „najzákladnejšieho“ ústavnoprávneho princípu. Otázka, či všeobecný súd súdi „len“ neproporcionálne z pohľadu konkrétneho a „netrafeného“ základného práva, je až vecou podružnou.

23. Ak si však uvedomíme, že zákonodarca zasiahol do otázky proporcionality takým spôsobom, že deklarovaný účel právnej úpravy úplne obišiel, to znamená, že právnu úpravu zbavil „prelinkovania“ primeranosti použitého právneho prostriedku k sledovanému legitímnemu cieľu (pretože nastavený vzťah medzi poškodeným a dlžníkom vôbec nesleduje hospodárske možnosti spoločnosti; pozri najmä závery v bode 92 a im predchádzajúci text alebo aj *obiter dictum*), je namieste posudzovať otázku proporcionality aj optikou všeobecného nároku na kvalitu právnej normy, pretože takto koncipovaná právna norma potenciál byť proporcionálnou ani len nemôže mať.

24. Chápanie navrhovateľovho podania „odzadu“, to znamená cez „netrafené“ základné právo k čl. 1 ods. 1 ústavy, je pre mňa rozpačité, pretože rezignuje na prácu s autonómnym obsahom základných článkov ústavy, ktorých porušenie namieta, čo je podľa môjho názoru neprípustné a čo napokon nebolo ani zmyslom podania.

25. Ak ústavný súd považuje porušenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody za automatické porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 1/2017), musí zároveň vedieť, v akom aspekte bol tento článok porušený. Ak zároveň redukuje obsah čl. 1 ods. 1 ústavy na obsah totožný (a teda vysvetľovateľný) len cez obsah „netrafenej“ referenčnej normy, dopúšťa sa neprípustnej logickej chyby, pretože tým popiera práve ten svojbytný obsah čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý kladie nároky na bezrozpornosť právnej úpravy a základné nároky na takú systematickú konštrukciu právnej normy, ktorá má smerovať k proporcionality.

26. Ak navrhovateľ nerešpektovanie princípu právneho štátu v návrhu namietol, ústavný súd o ňom mal rozhodnúť v rozsahu označenom navrhovateľom (PL. ÚS 15/98). Mal teda testovať kvalitu právnej normy s ohľadom na tvrdený zásah do princípu právnej istoty (z dôvodu popísaného vnútorného rozporu právnej úpravy) a z pohľadu splnenia základných nárokov na proporcionality (tzn. či právna norma má vôbec potenciál byť proporcionálnou). Prístup väčšiny ma mrzí o to viac, že disantované nevyhovenie návrhu má kvalitu procesného rozhodnutia, ktoré malo byť vydávané v štádiu predbežného prerokovania návrhu na začatie konania.

27. Vzhľadom na dosiaľ uvedené v nasledujúcej časti odlišného stanoviska ponúkam verejnosti k dispozícii argumentáciu, ktorú väčšina pléna nevyhovením návrhu neakceptovala.

II. Posúdenie dôvodnosti návrhu

II.1. K predmetu konania:

28. Súčasťou princípu právnej istoty je požiadavka na koherentnosť právnej normy.

29. Ústavný súd už v počiatkoch svojho pôsobenia konštatoval, že koncepcia materiálneho právneho štátu obsahuje požiadavku na (vnútornú) neprotirečivosť právnych noriem. Právo, či už ako celok alebo všeobecne záväzný právny predpis, musia byť vnútorne zladené, ich

jednotlivé časti (napr. právne normy, ustanovenia) nemôžu samy seba vyvracať v dôsledku vzájomných rozporov medzi nimi (PL. ÚS 30/95).

30. Vnútna neprotirečivosť právnych noriem je predpokladom ich zrozumiteľnosti. V náleze sp. zn. PL. ÚS 15/98 ústavný súd upresnil, že s uplatňovaním princípu právnej istoty sa spája požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem (požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy).

31. Požiadavka na vnútornú neprotirečivosť právnej normy pre účely jej zrozumiteľnosti vyplýva z regulatívnej funkcie právnej normy. Existencia právnej normy je v každom právnom poriadku nevyhnutným predpokladom vzniku, zmeny alebo zániku právneho vzťahu. Pre právny vzťah (ako jeden z druhov spoločenských vzťahov) z toho vyplýva charakteristická vnútorná jednota, na základe ktorej adresát práva (či už priemerný občan, alebo orgán verejnej moci interpretujúci právo) spoľahlivo identifikuje oprávnenia a povinnosti vyplývajúce z obsahu právneho vzťahu.

32. Ak má byť právny vzťah charakterizovaný vnútornou jednotou, predpoklad, z ktorého je odvodzovaný, nemôže byť vnútorne rozporný. Keďže úlohou právnej normy je plniť v právnom systéme funkciu predpokladu právneho vzťahu, podstatu princípu právnej istoty je z tohto hľadiska možné identifikovať v kvalitatívnej požiadavke na takú jednoznačnosť právnej normy, ktorá umožňuje definovať obsah právneho vzťahu ňou založeného ako vnútorne zladený (pozri spomínané PL. ÚS 30/95) a ktorej nejednoznačnosť nemožno ponechať na výklad práva.

II.2. Dôvody prijatia napadnutej právnej úpravy:

33. Podľa dôvodovej správy k zákonu o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia do prijatia tohto zákona sa peňažná náhrada škody na zdraví spravovala vyhláškou ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), ktorá bola vykonávacím predpisom k zákonu č. 30/1965 Zb. o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania a zároveň vydaná na vykonanie § 444 Občianskeho zákonníka.

34. Predmetom úpravy vyhlášky bola definícia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, stanovenie výšky odškodnenia a ustanovenia o vydávaní lekárskeho posudku. Prílohu A vyhlášky tvorili I. zásady pre hodnotenie odškodnenia bolesti, II. zásady pre hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia a III. postup pri vydávaní posudkov. Prílohu B vyhlášky tvoril ekvivalent dnes používaného sadzobníka.

35. Zastaraná právna úprava nevyhovovala zmeneným spoločenským pomerom. Záujmom zákonodarcu bolo *de novo* uzákoniť stav, v ktorom by systém náhrady škôd na zdraví rešpektoval hospodárske a ekonomické pomery v štáte, predovšetkým možnosti fungovania povinného zmluvného poistenia. Eskalácia súdmi priznávaných náhrad škôd za nemateriálnu ujmu totiž ohrozovala fungovanie systému povinného zmluvného poistenia. Cieľom zákonodarcu bolo preto zjednotiť rozhodovaciu prax súdov, ktoré v čase prijímania právnej úpravy priznávali neprimerane vysoké sumy náhrad škôd bez adekvátneho odôvodnenia

a na základe voľnej úvahy súdu. Svojho času teda hrozilo, že reakciou na súdmi priznané náhrady škôd bude niekoľkonásobné zvýšenie poistného, čo sa vzhľadom na hospodársku situáciu Slovenskej republiky nejavilo ako vhodné riešenie.

36. Ďalším z cieľov zákonodarcu bolo uzákoniť stav, v ktorom by sumy peňažných náhrad priznané podľa tohto zákona boli porovnateľné s výškou obdobných náhrad priznaných v okolitých štátoch.

37. Posledný cieľ spočíval v prispôbení terminológie normy systému sociálneho poistenia, v dôsledku čoho zákonodarca namiesto pojmu „odškodnenie“ začal používať pojem „náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia“. K uvedenému pristúpil v dôsledku toho, že zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zaraďuje náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s pracovným úrazom a chorobou z povolania medzi dávky úrazového poistenia.

II.3. Systematika právnej úpravy náhrady škody na zdraví:

38. Na presadenie spomínaných cieľov zákonodarca legislatívno-technicky zvolil riešenie, ktorým rámcovo pôvodnú vyhlášku spolu s prílohou A pretransformoval do znenia zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia a sadzobník ponechal ako jeho prílohu. Zároveň pristúpil k odstráneniu úvodného ustanovenia vyhlášky, ktoré definovalo povahu normy ako vykonávaciu k § 444 Občianskeho zákonníka.

39. Z obsahu vyhlášky sa teda stal zákon, avšak už bez prelinkovania na § 444 Občianskeho zákonníka. Uvedený počín vyústil v to, že zákon o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia formálne v právnom systéme vystupuje ako (samostatný) zákon, ktorý nie je k § 444 Občianskeho zákonníka vykonávacej povahy. Oba zákony sú však stále na seba systematicky nadväzujúce, pretože kým § 444 Občianskeho zákonníka definuje rozsah nároku pri škode na zdraví (nahrádza sa bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia), zákon o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia naň nadväzuje úpravou podmienok priznania a poskytovania výšky peňažnej náhrady (§ 1 zákona).

II.4. Systematika zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia:

40. Vzhľadom na ciele stanovené v dôvodovej správe zákonodarca pristúpil k nasledovnej systematike novoprijatého zákona.

41. Predmet peňažnej náhrady je definovaný § 2 ods. 1 zákona. Podľa tohto ustanovenia sa bolesťou rozumie ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.

42. Poskytovanie peňažnej náhrady je založené na niekoľkých všeobecných zásadách ustanovených v § 3 zákona. Ide o zásadu jednorazového odškodnenia (§ 3 ods. 1 zákona), zásadu primeranosti peňažnej náhrady za bolesť poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia a odstraňovaniu jeho následkov (§ 3 ods. 1 zákona), zásadu poskytovania peňažnej náhrady za bolesť na základe lekárskeho posudku a v zmysle sadzieb bodového ohodnotenia ustanovených sadzobníkom (§ 3 ods. 2 zákona), zásadu primeraného použitia zákona na poškodenia zdravia, ktoré nie sú uvedené v sadzobníku (§ 3 ods. 3 zákona), a napokon zásadu poskytovania dodatočnej peňažnej náhrady za bolesť v prípade, ak sa po skončení

liečenia vykoná v súvislosti s poškodením na zdraví operačný výkon, ktorý sa pôvodne nepredpokladal (§ 3 ods. 4 zákona).

43. Výška peňažnej náhrady za bolesť je určovaná na základe celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť ohodnotila v lekárskom posudku (§ 5 ods. 1 zákona).

44. Počet bodov je stanovovaný na základe sadzobníka. Obsahom sadzobníka nomenklatúrny súpis položiek (typových bolestí), ku ktorým je priradovaná základná bodová sadzba. Tá je daná buď presným číselným vyjadrením (napr. 130), alebo bodovým intervalom (od – do).

45. Obodovanie bolesti sa začína subsumovaním ujmy pod typovú položku. Východiskové postavenie je teda číslo alebo interval reprezentujúce konkrétny typ bolesti (napr. zlomenina nohy).

46. Počet bodov zodpovedajúci typovej bolesti je ďalej precizovaný v zmysle špecifických zásad na hodnotenie bolesti ustanovených v § 9 zákona. Základná sadzba (za zlomeninu nohy) teda môže byť ešte upresnená v zmysle niekoľkých konkretizačných zásad, účelom čoho je úprava výšky peňažnej náhrady s ohľadom na závažnosť zranenia (bolesti). Týmto ustanovením je teda vykonávaná zásada primeranosti (úmernosti) peňažnej náhrady závažnosti poškodenia na zdraví, priebehu liečenia a odstraňovaniu jeho následkov.

II.5. Systematika § 9 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia:

47. Prvou zásadou uplatňujúcou sa v rámci precizovania obodovania je zásada zvyšovania alebo znižovania počtu bodov v závislosti od závažnosti (povahy) zranenia.

48. Pri práci s presným číselným vyjadrením je smerodajným percentuálne znižovanie bodovej sadzby za zranenie s ohľadom na jeho ľahšiu formu (§ 9 ods. 4 zákona) a percentuálne zvyšovanie s ohľadom na prítomnosť zdravotnej komplikácie, bolestivejší spôsob liečenia alebo ak si povaha poškodenia vyžiadala operačný úkon (§ 9 ods. 5 zákona). Pri práci s intervalom sa pri bodovaní prihliada na rozsah a spôsob poškodenia na zdraví, jeho závažnosť a priebeh liečenia vrátane náročnosti liečenia a na vzniknuté komplikácie. Pri ľahšom alebo kratšom priebehu liečenia bolesti sa použije počet bodov pri dolnej hranici rozpätia bodov a pri ťažšom alebo dlhšom priebehu liečenia sa použije počet bodov pri hornej hranici rozpätia bodov. Pri popáleninách sa prihliada v rámci rozpätia bodov na ich umiestnenie a pôvod (§ 9 ods. 3 zákona).

49. Pri kvalifikovaných dôvodoch podľa § 9 ods. 5 zákona (tzn. zraneniach s komplikáciou) možno základnú sadzbu zvýšiť o polovicu.

50. Pri súčasnej existencii viacerých dôvodov podľa § 9 ods. 5 zákona, to znamená možnosť priznania až dvojnásobku základnej sadzby (§ 9 ods. 6 zákona).

51. Druhou zásadou, ktorou sa riadi precizovanie obodovania, je zohľadnenie súbehu zranení.

52. Pri súbehu zranení bez znakovkej zhody (tzn. ak zranenie nie je svojimi znakmi už obsiahnuté v inej položke sadzobníka) platí zásada jednoduchého sčítania bodov (§ 9 ods. 7 prvá veta). Pri súbehu zranení so znakovou zhodou (tzn. ak zranenie je svojimi znakmi už obsiahnuté v inej položke sadzobníka) platí zásada konzumácie, teda takéto poškodenie zdravia sa nehodnotí osobitne (§ 9 ods. 8 zákona).

53. Pri súbehu zranení vzťahujúcich sa na ten istý orgán alebo končatinu nesmie súčet bodového hodnotenia prekročiť bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny (§ 9 ods. 7 druhá veta).

54. Práve posledná zásada je predmetom konania o súlade právnych predpisov.

II.6. Meritórny prieskum:

55. Podstatným z pohľadu namietanej stránky princípu právnej istoty je posúdenie prístupu zákonodarcu ohľadom toho, či pri definovaní náhrady za bolesť dodržal požiadavku na vnútornú neprotirečivosť a systematickú jednotnosť právnej úpravy.

56. Systematika náhrady za vytrpenú bolesť podľa zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je postavená na princípe určenia výšky peňažnej náhrady, vychádzajúc zo skutočného rozsahu škody. Tento princíp je dôsledkom všeobecnej občianskoprávnej úpravy náhrady škody (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka), s ohľadom na ktorý je definovaný rozsah nároku pri náhrade škody na zdraví (§ 444 Občianskeho zákonníka). Povedané inak, podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri spôsobenej škode sa uhrádza skutočná škoda, do ktorej v prípade škody na zdraví patria podľa § 444 bolesti.

57. Keďže rozsah nároku pri škode na zdraví je upravený § 444 Občianskeho zákonníka, matéria zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia si ani nekladie za cieľ ďalšiu úpravu rozsahu tohto nároku, ale len úpravu podmienok priznania a poskytovania peňažnej náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, to znamená len úpravu podmienok odškodnenia (§ 1 zákona). V dôsledku toho, že matéria napadnutého zákona je predurčená systematicky nadväzovať na právnu úpravu Občianskeho zákonníka (pozri stať II.3, resp. § 1 napadnutého zákona), táto matéria princíp náhrady skutočného rozsahu škody svojím obsahom recipuje a rozvíja.

58. Vzhľadom na uvedené je koncipovaný § 2 ods. 1 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý definuje predmet peňažnej náhrady. Z neho vyplýva, že predmetom náhrady je možné rozumieť každú ujmu relevantnú v zmysle definície bolesti, to znamená, každú ujmu spôsobenú poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.

59. V dôsledku zmieneného v celom zákone bezvýnimočne platí (a môže platiť) princíp aritmetického sčítavania čiastkových škôd. Len takto sa totiž dospeje k pokrytiu skutočného rozsahu škody.

60. Princíp aritmetického sčítania čiastkových škôd je prítomný v každej (všeobecnej) zásade použitej v napadnutom zákone.

61. Zásada jednorazového odškodnenia, zásada primeranosti peňažnej náhrady za bolesť poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia a odstraňovaniu jeho následkov aj zásada poskytovania peňažnej náhrady za bolesť na základe lekárskeho posudku a v zmysle sadziieb bodového ohodnotenia ustanovených sadzobníkom rátajú s odškodnením každej ujmy.

62. Tento princíp je markantný pri zásade primeraného použitia zákona na poškodenia zdravia, ktoré nie sú uvedené v sadzobníku, pretože napriek tomu, že tieto ujmy

demonštratívne nie sú predmetom sadzobníka, sú predmetom náhrady škody (§ 3 ods. 3 zákona).

63. Obzvlášť markantný je tento princíp pri poskytovaní dodatočnej peňažnej náhrady v prípade, ak sa po skončení liečenia vykoná v súvislosti s poškodením na zdraví operačný výkon, ktorý sa pôvodne nepredpokladal (§ 3 ods. 4 zákona). Aj v takom prípade je totiž predmetom náhrady poškodenie zdravia, ktoré príčinne súvisí so škodovou udalosťou, avšak vzniká až ako komplikácia, ktorá sa pôvodne neočakávala. Aj tieto ujmy teda sú predmetom náhrady.

64. Princíp aritmetického sčítavania čiastkových škôd je prítomný aj v každej (špecifickej) zásade na hodnotenie bolesti podľa § 9 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia.

65. V rámci zásady zvyšovania alebo znižovania počtu bodov v závislosti od závažnosti (povahy) zranenia ide len o úpravu výšky základnej bodovej sadzby konkrétnej čiastkovej škody, ktorá sa pričíta k ostatným.

66. V rámci zásady, ktorá zohľadňuje súbeh zranení, sú tiež všetky čiastkové škody sčítavané. Jediná čiastková škoda, ktorá nie je hodnotená osobitne, je čiastková škoda skonzumovaná škodou väčšieho rozsahu. Aj táto škoda však predmetom náhrady je, pretože je znakovito obsiahnutá v inom type škody (§ 9 ods. 8 zákona), čomu potom zodpovedá jej vyššie bodové ohodnotenie.

67. Jediným ustanovením, ktoré sa z pohľadu všadeprítomného princípu aritmetického sčítavania škôd vymyká systematike zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, je napadnuté ustanovenie § 9 ods. 7 zákona. Kým prvá veta tohto ustanovenia princíp aritmetického sčítania škôd presadzuje („*Ak poškodený utrpel súčasne viac poškodení na zdraví, hodnotí sa bolesť za každé poškodenie na zdraví osobitne a bodové hodnotenia sa sčítavajú.*“), druhá veta ho obmedzuje („*Ak sa však viac poškodení na zdraví vzťahuje na ten istý orgán alebo končatinu, nesmie súčet bodového hodnotenia prekročiť bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny.*“). Limitným kritériom je hodnota bodov rovnajúca sa strate končatiny.

68. V dôsledku druhej vety napadnutého ustanovenia teda nebudú môcť byť odškodňované také čiastkové škody, pri ktorých aritmetický súčet bodov presahuje bodovú hodnotu straty končatiny (tzn. 130 bodov). Ktoré konkrétne škody to budú, nie je možné spoľahlivo určiť, pretože ich rozmanitosť je nepredvídateľná.

69. Pre lepšiu predstavivosť je možné poukázať na prípad, z ktorého vzišiel návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov. Kým odňatiu dolnej končatiny zodpovedá 130 bodov, u poškodeného bola len vnútorkĺbová zlomenina horného konca píšľaly obidvoch kondylov s posunutím úlomkov (130 bodov – zvýšené o 130 bodov v dôsledku komplikácie) ohodnotená vyšším počtom bodov. Uvedená čiastková škoda teda sama osebe presahuje limit. Vzhľadom na to, že u poškodeného je ďalších čiastkových škôd ešte 7, a to v rôznych kombináciách presahujúcich bodovú hodnotu straty končatiny, je doslova vecou lotérie, ktorým konkrétnym čiastkovým nárokom zo skutočného rozsahu škody vec prejednávajúci súd poskytne ochranu a ktoré z nároku vylúči.

70. Čo si treba vzhľadom na už uvedené uvedomiť, je to, že druhou vetou napadnutého ustanovenia zákona zákonodarca nepristúpil k úprave výšky peňažnej náhrady za bolesť (tak ako je to pri ostatných ustanoveniach § 9 zákona), ale pristúpil k úprave rozsahu nároku na náhradu škody (teda k úprave toho, čo do nároku patrí). Z rozsahu nároku totiž vylučuje konkrétne čiastkové ujmy spadajúce do definície predmetu peňažnej náhrady podľa § 2 ods. 1 zákona.

71. Napadnuté ustanovenie § 9 ods. 7 však podľa systematiky zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia na tento účel slúžiť nemá, pretože určenie výslednej výšky peňažnej náhrady za bolesť sa má odvíjať najprv od identifikácie toho, či tá-ktorá ujma spĺňa definičné znaky pojmu bolesti, teda či spadá do definície podľa § 2 ods. 1 zákona. Na základe toho sa zaraďuje do rozsahu škody, čím sa sleduje zistenie skutočného rozsahu škody v súlade s Občianskym zákonníkom a následne sa pristupuje k jej ohodnoteniu (obodovaniu) v zmysle zásad na hodnotenie bolesti podľa § 9 zákona. Každá zo zásad na hodnotenie bolesti totiž v zmysle systematiky napadnutej právnej úpravy slúži len na precizovanie výšky peňažnej náhrady, čím rozvíja zásadu primeranosti peňažnej náhrady závažnosti poškodenia zdravia (§ 3 ods. 1 zákona).

72. Výnimku v tejto systematike teda predstavuje druhá veta § 9 ods. 7 zákona, ktorá sa formálne javí tiež „len“ ako zásada na určenie výšky peňažnej náhrady, a to prostredníctvom stanovenia jej limitu.

73. V skutočnosti je však podstatou tejto normy celkom opačný mechanizmus ako u všetkých ostatných ustanovení zákona. Táto norma určuje („zastupuje“) výšku peňažnej náhrady bez toho, aby sa vôbec zaujímal o skutočný rozsah škody v zmysle § 2 ods. 1 zákona a v zmysle Občianskeho zákonníka (pozri body 68 a 69). To z tejto normy robí nástroj na stanovenie rozsahu nároku na náhradu škody.

74. Zohľadňujúc formálne postavenie dvoch zákonov (napadnutého zákona a Občianskeho zákonníka) v právnom systéme, dalo by sa povedať, že ide o úpravu rozsahu nároku na náhradu škody na zdraví v dvoch konkurujúcich si normách. To však nemení nič na tom, že dotknuté normy musia tvoriť systematický a vnútorne neprotirečivý celok.

75. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tvorbe právnych predpisov“) právny predpis musí byť stručný, vnútorne bezrozporný a musí obsahovať ustanovenia s normatívnym obsahom, ktoré sú systematicky a obsahovo vzájomne previazané. V zmysle rozhodnutia sp. zn. PL. ÚS 30/95 nárok na vnútornú neprotirečivosť a systematickú previazanosť platí pre celý právny systém.

76. Z pohľadu systematického previazania jednotlivých ustanovení teda zákonodarca v § 2 ods. 1 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia nastavuje kritérium, ktoré iným kritériom (§ 9 ods. 7 druhou vetou zákona) výrazne mení. Čo je pritom dôležité, je to, že touto zmenou zákonodarca neguje účel právnej úpravy, o ktorého dosiahnutie sa snaží.

77. Požiadavka na vnútornú neprotirečivosť právneho predpisu z pohľadu jeho systematiky znamená, že z právneho predpisu musí byť (čo aj za použitia výkladových pravidiel) zrejmé, čo sa má právnym predpisom dosiahnuť.

78. Zákonodarca si za účel právnej úpravy stanovil primerané odškodnenie poškodení na zdraví za súčasného zachovania systému povinného zmluvného poistenia. Ako prostriedok na dosiahnutie tohto stavu si zvolil poskytovanie takej výšky náhrad za škody na zdraví, ktorá bude únosná vzhľadom na hospodárske pomery republiky a porovnateľná v rámci hospodárskeho regiónu. Konkrétnym nástrojom na dosiahnutie cieľa je stanovenie fixnej výšky hodnoty jedného bodu.

79. Podľa § 5 ods. 2 zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

80. Práve týmto ustanovením je vyjadrená previazanosť hodnoty jedného bodu na možnosti spoločnosti. Povedané inak, možnosti spoločnosti sú vyjadrené vo fixnej hodnote jedného bodu podliehajúcej valorizácii.

81. Systematické nastavenie výšky bodových sadzieb v sadzobníku priamo úmerne sledujúce závažnosť zranení (§ 3 ods. 1 zákona) je potom vyjadrením toho, na čo spoločnosť má, čo si môže dovoliť a čo možno považovať za primeranú náhradu ujmy za konkrétne zranenie.

82. Fixne určená hodnota bodu (§ 5 ods. 2 zákona) spolu so zásadou primeranosti náhrady za bolesť poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia a odstraňovaní jeho následkov (§ 3 ods. 1 zákona), princípom sčítavania čiastkových škôd (§ 5 ods. 1 zákona) a definíciou predmetu peňažnej náhrady (§ 2 ods. 1 zákona) napokon tvoria základný systematický rámec napadnutého zákona (tvoria matematický „vzorec“ pre výpočet celkovej výšky peňažnej náhrady), ktorý vo výsledku dospieva k naplneniu občianskoprávneho princípu určenia výšky náhrady škody na základe skutočného rozsahu škody.

83. Požiadavka na systematickú previazanosť právnej normy znamená, že právna norma tvorí koherentný celok, v ktorom možno jedno pravidlo vysvetľovať za pomoci iných.

84. Obzvlášť prekvapivá je z tohto pohľadu na prístupe zákonodarcu argumentácia, podľa ktorej odňatie končatiny je spravodlivým limitným kritériom poskytnutia peňažnej náhrady, pretože z objektívneho hľadiska predstavuje najvyšší funkčný deficit, a teda najťažší možný následok poškodenia na zdraví.

85. Pochybnosť tu začína uvedením si, že zákonodarca priradzuje prostredníctvom sadzobníka každému poškodeniu na zdraví zodpovedajúci počet bodov, a to na základe priamej úmery k závažnosti zranenia. Povedané inak, používa tu zásadu primeranosti odškodnenia k závažnosti zranenia definovanú v § 3 ods. 1 zákona.

86. Rozmenené na drobné, zákonodarca teda na jednej strane tvrdí, že poškodenému subjektu priznáva maximum racionálne mysliteľného v podobe odškodnenia najvážnejšieho následku

a jedným dychom prostredníctvom druhej vety § 9 ods. 7 napadnutého zákona nastavuje taký limit výšky peňažnej náhrady, ktorý je v prípade, z ktorého vzišiel návrh na konanie o súlade právnych predpisov, rovný jednej zlomenine dolnej končatiny (aj to bez komplikácie), čo naznačuje vážnejší systémový problém.

87. Aj výškové nastavenie bodovej hodnoty sadzobníka (pretože je tiež právnou normou) má svoj normatívny význam, ktorý je interpretovateľný vo vzťahu k výške bodových hodnôt za iné poškodenia na zdraví.

88. V rámci ohodnocovania poškodenia dolnej končatiny (čo tvorí jeden uzavretý systémový celok sadzobníka) sa nedá nevšimnúť si, že materiálna úprava, ku ktorej zákonodarca pristúpil, znamená, že ujmy, ktoré podľa názoru zákonodarcu nepredstavujú najzávažnejší následok na zdraví, sú systematicky ohodnocované vyšším počtom bodov než najzávažnejší následok. Problém teda treba hľadať v nastavení výšky bodových sadzieb.

89. Pokiaľ odňatiu dolnej končatiny, čo je podľa zákonodarcu najzávažnejší následok, zodpovedá 130 bodov (položka č. 220 sadzobníka), zlomenine krčka členkovej kosti komplikovanej nekrózou kladky zodpovedá 260 bodov (položka č. 207c sadzobníka), odňatiu stehna zodpovedá 260 bodov (položka č. 216 sadzobníka), odňatiu predkolenia dolnej končatiny zodpovedá 180 bodov (položka č. 218 sadzobníka); roztrieštenej vnútrokĺbovej zlomenine distálnej epifýzy píšťaľy (položka č. 205 sadzobníka) zodpovedá 230 bodov; zlomenine píšťaľy alebo oboch kostí predkolenia liečenej operáciou (položka č. 198d sadzobníka) zodpovedá 180 bodov; tej istej zlomenine, avšak s posunutím úlomkov a neliečenej operáciou (položka č. 198c sadzobníka) zodpovedá 130 bodov; vnútrokĺbovej zlomenine horného konca píšťaľy obidvoch kondylov s posunutím úlomkov (položka č. 195d sadzobníka) zodpovedá 130 bodov; vnútrokĺbovej zlomenine stehnovej kosti – kondylu alebo interkondylickej liečenej operáciou (položka č. 192c sadzobníka) zodpovedá 180 bodov; tej istej zlomenine, avšak s posunutím úlomkov liečenej konzervatívne (položka č. 192b sadzobníka) zodpovedá 130 bodov. Uvedená logika sa vzťahuje rovnako na zlomeniny stehnovej kosti nad kondylmi (položky č. 190b, c a d sadzobníka), zlomeniny tela stehnovej kosti (položky č. 189b, c a d sadzobníka) etc.

90. Zaujímavosťou z tohto pohľadu je aj nastavenie výšky bodovej sadzby pri existencii dolnú končatinu vôbec neohrozujúcich poškodení. Bodové ohodnotenie odňatia dolnej končatiny (teda najzávažnejšieho následku) je rovné presne 13 povrchovým ranám (položka 161 sadzobníka).

91. Z nastavenia bodovej sadzby limitného kritéria (odňatia dolnej končatiny) je teda na prvý pohľad evidentné, že výška jeho bodového ohodnotenia je oproti ostatným hodnotám sadzobníka cielene a extrémne podhodnotená. Za použitia princípu aritmetického sčítavania čiastkových škôd to prakticky okamžite dospieva k záveru, že výsledok aritmetického sčítania prevýši limitnú hodnotu.

92. Keďže bodové ohodnotenie limitného kritéria v sadzobníku nie je ničím iným než materiálnou úpravou § 9 ods. 7 druhej vety zákona, zákonodarca týmto krokom dáva jasne najavo, že má záujem limitovať celkovú výšku peňažnej náhrady, a to nehládajúc na fixne určenú hodnotu jedného bodu (§ 5 ods. 2 zákona). Hodnota jedného bodu má totiž v dôsledku

napadnutého ustanovenia za súčasného podhodnotenia limitného kritéria nepomerne veľký význam pri poškodeniach zdravia, ktoré nebudú v súhrne „oceňované“ vysokým počtom bodov, a nepomerne malý význam pri poškodeniach zdravia, ktorým bude v súhrne zodpovedať vysoký počet bodov. V konečnom dôsledku tak ocenenie závažnosti poškodenia zdravia nebude priamo úmerné hodnote bodov (čo zas protirečí zásade primeranosti podľa § 3 ods. 1 zákona), ale hodnota bodu bude závislá od výšky sumy, ktorá sa v konečnom dôsledku bude mať zaplatiť, čo, samozrejme, bude vyvolávať neodôvodnené disproporcie pri „oceňovaní“ jednotlivých prípadov poškodenia zdravia.

93. Materiálna úprava, ktorú zvolil zákonodarca, z uvedeného dôvodu nesleduje prispôsobenie vzťahu medzi veriteľom (poškodeným) a dlžníkom hospodárskym možnostiam spoločnosti. Hospodárske možnosti spoločnosti sú predsa vyjadrené vo fixne určenej hodnote bodu (§ 5 ods. 2 zákona), ktorej použitie sa spravuje priamou úmerou vo vzťahu k závažnosti poškodenia zdravia podľa § 3 ods. 1 zákona.

94. Napadnutá právna úprava teda presadzuje favorizáciu dlžníka (platiteľa peňažnej náhrady) na základe prešmyčky základných premenných úmerností. Dlžník je favorizovaný na základe toho, že jeho povinnosť platiť náhradu škody je tým menšia (banálnejšia), čím je škoda na zdraví vážnejšia alebo rozsiahlejšia (lebo v takých prípadoch bude spravidla zahŕňať viaceré poranenia tých istých orgánov). Niet preto ani divu, že výsledkom aplikácie sadzobníka sú bizarné výsledky, v zmysle ktorých je v prípade poškodeného iba zlomenina nohy hodnotená viac než jej odňatie a v iných prípadoch je odňatie nohy rovné 13 povrchovým ranám. Uvedené je dôsledok poistnej matematiky (vedná disciplína zaoberajúca sa vývojom finančných modelov v poisťovníctve), ktorú zákonodarca pretavil do tvorby zákona.

95. Zákonodarca prostredníctvom zakotvenia limitného kritéria do textu zákona a prostredníctvom extrémneho podhodnotenia tohto kritéria zasiahol do „vzorca“ na výpočet výšky peňažnej náhrady (konkrétne do § 5 ods. 2 zákona). V konečnom dôsledku spôsobil to, že (matematicky) sa z hodnoty jedného bodu ako veličiny stálej stala veličina premenlivá, ktorá viac neposkytuje stabilný základ pre fungovanie priamej úmery medzi poškodením zdravia (zranením) a peňažným ohodnotením jeho závažnosti (§ 3 ods. 1 zákona).

96. Keďže napadnuté ustanovenie je ustanovením, ktoré v právnom poriadku uvádza do života pojem limitného kritéria, a keďže v dôsledku limitného kritéria je znefunkčnený vzorec výpočtu primeranej peňažnej náhrady za škodu na zdraví, ktorý zákonodarca nastavil prostredníctvom § 5 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 a § 2 ods. 1 zákona, je nutné konštatovať vnútorný rozpor napadnutého ustanovenia s práve spomenutými ustanoveniami zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia.

97. Z pohľadu systematiky právnej úpravy § 9 ods. 7 druhá veta zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia redukuje rozsah nároku na náhradu skutočnej škody na zdraví stanovený Občianskym zákonníkom, pričom právna norma, v ktorej je napadnuté ustanovenie zakotvené, má svojím účelom (§ 1 zákona) práve naopak sledovať rozvíjanie tohto princípu (čoho empirickým dôkazom je práve existencia inak funkčného vzorca výpočtu primeranej výšky náhrady).

98. Pretože napadnuté ustanovenie nie je schopné plniť úlohu svojho systematického zaradenia, teda konkretizovať výšku peňažnej náhrady za bolesť v zmysle koherentného systému definovaného v § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 a § 5 ods. 1 a 2 zákona (pretože excesívne redukuje rozsah nároku na náhradu škody), je v rozpore jednak so systematickou zákona o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia a zároveň so systematickou náhrady škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (tu protirečí § 444 a § 442 ods. 1).

99. Vo vzťahu k zákonodarcom vytýčenému cieľu „navigovať“ rozhodovaciu prax súdov k jednotnosti a stanoviť primeranú výšku peňažnej náhrady za bolesť za zohľadnenia hospodárskych pomerov republiky (v rámci hospodárskeho regiónu) premenlivá hodnota bodu znamená neodôvodnené rozdiely v rozhodovacej činnosti súdov a neproporcionálnu limitáciu výšky náhrady. Práve preto je kritériom tak svojvoľným, že je ním negovaný účel celej právnej úpravy náhrady škody na zdraví.

100. Vzhľadom na dosiaľ uvedené som navrhoval hodnotiť, že § 9 ods. 7 druhá veta zákona sa vymyká požiadavke na vnútorne neprotirečivú a systematicky jednotnú úpravu právnej normy, čím porušuje princíp právnej istoty, a vysloviť porušenie čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy.

101. V rámci *obiter dicta* som navrhoval dodať, že pokiaľ ide o hodnotový systém napadnutej právnej normy, argumentácia, že v prípade nastavenia výšky peňažnej náhrady za bolesť ide len o široký priestor pre diskreciu zákonodarcu v zmysle čl. 51 ústavy, je nekorektná, pretože nezohľadňuje skutočnosť, že zákonom o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je riešený právny dôsledok škodovej udalosti, ktorá zakladá záväzkovo-právny vzťah podľa Občianskeho zákonníka. V ňom má poškodený nárok na náhradu škody, ktorá môže byť nemateriálnej povahy, ale v konečnom dôsledku bude zakladať materiálny nárok, teda bude mať dopad na majetkové (občianske) základné právo, v dôsledku čoho musí byť jeho obmedzenie prísne proporcionálne (porovnaj PL. ÚS 10/2016).

102. Pri úprave náhrady škody na zdraví je teda nutné zohľadňovať rovné postavenie subjektov záväzkovo-právneho vzťahu, ktorý z titulu škody vzniká.

103. Na základe napadnutej právnej úpravy je dlžník vo vzťahu, ktorý je charakteristický rovným postavením jeho subjektov, zaviazaný na zaplatenie obmedzenej sumy poškodenému bez ohľadu na to, čo si spoločnosť môže dovoliť. Vzhľadom na uvedené tu nemôže byť dodržaný ani nárok na prísnu proporcionalitu právnej úpravy.

V Košiciach 24. apríla 2024

Peter Straka
sudca